

“Türkiye’nin OMGE (WGO) çalışma programında Avrupa’da yer aldığı neden unutuldu?”

Önce İnsan Olmak

Prof. Dr. Ali ÖZDEN

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Gastroenteroloji Bilim Dalı (Emekli Öğretim Üyesi), Ankara

İnsanımızı ilgilendiren konularda yazı yazmamaya karar vermiştim. Çünkü insanımız ne kendisiyle ne de gerçekte yüzleşmek istemiyor. İnsanımız kendisiyle tanış olmadan başkasını eleştirmeyi daha işine gelir buluyor. Cahile âlim dersiniz sizden iyisi yoktur. Cahile cahil dersiniz sizden kötüsü yoktur ve başınıza da bin bir bela açarlar. Bu toplumda etliye sütlüye karışmazsan, duyarsızlaşırs uyuşuklaşırsan senden iyisi yoktur. Çünkü onlar yalan yanlışla uğraşırken artık sen hem sessiz hem de uyuşuk kalacaksın demektir. Bazıları “okumuyorlar, boşa yazıyorsun” deseler de yazacağım, sessiz kalmayı kabullenemiyorum.

Çok tanrılı dinler döneminde Roma tanrılarında biri de “Janus” (Kapıcı, zaman yöneticisi) idi. Janus’un elinde biri altın diğeri gümüş olan iki anahtar vardı. Janus 21 Aralık’ta altın anahtar ile Kuzey yarı kürede kapıyı açardı. çünkü 21 Aralık’ta gündüz en kısa gece de en uzun olmuştur. Bundan sonra günler uzarken geceler kısalmış. 21 Haziran’da en uzun gündüz en kısa gece olunca Janus gümüş anahtarla kapıyı açar. Janus ikiyüzlü, karşıtları temsil eden bir tanrıdır. O başlangıç-bitiş, somut-soyut, karanlık-aydınlık gibi kavramları ifade eder. Janus’un bir yüzüyle kente gelenlere diğer yüzüyle de kentten çıkanlara baktığı düşünülmüştür. Bu nedenle de Roma paralarının iki tarafında da onun yüzü resmedilmiştir.

Amacım Roma tanrılarında Janus’u size tanıtmak değildir. Ben size 21 Aralık 2014 tarihinde Ankara’da yaşanan bir olayı anlatmak istiyorum. Çünkü insanların bu olaydan ders alması, herkesin kendisiyle yüzleşmesi gerekiyor. Hayattaki en akılsız iş insanın başkalarını kendisi gibi zannetmesidir. Türk Gastroenteroloji Derneği; Ulusal Gastroenteroloji Kongresi’nden sonra telefonlarımıza attığı mesaj ile dernek

tüzüğünü değiştirmek üzere olağanüstü kongre yapacağını duyurdu. Olağanüstü kongrenin gündemi gastroenterolog olmayanların dernek seçimlerinde oy kullanma haklarının ellerinden alınması olarak belirlenmiş idi.

1959 yılında kurulan Türk Gastroenteroloji Derneği’nin 11 kurucusu üyesinden 8’i gastroenterolog değildi. Derneğimizde gastroenterolog olmayan üyelerden yönetimde ve başkanlık görevinde bulunanlar da olmuştur.

Gastroenteroloji bilimi klinik gastroenterolojiden ibaret olmadığından, multidisipliner bir yaklaşımla dernek faaliyetleri ele alınmış ve ülkemizde gastroenterolojinin hızla gelişimi sağlanmıştır. TGD’nin hızla gelişmesi zaman içinde haklı olarak tüzükte değişiklik yapılmasını zorunlu hale getirmiştir. İlk tüzük değişikliği, 18 Mart 1995 tarihinde gerçekleştirilen olağan genel kurulda yapıldı. O tarihteki amaç TGD’ni gastroenteroloji uzmanlık derneği haline getirmektir. 1995’teki tüzük değişikliğinde; o tarihte TGD’nin üyesi olup gastroenterolog olmayanların haklarının yok olmaması için doğal üye statüsünde kalarak haklarını kullanmalarına karar verilmişti. O tarihten sonra üye olacakların da yalnız gastroenterolog olması ve onların oy kullanması kararlaştırılmış idi.

Daha sonra 18 Kasım 2009 tarihinde yine olağan genel kurulda yapılan tüzük değişikliğinde de doğal üye olma hakkını kazananların oy kullanma hakları aynen korunmuş idi.

21 Aralık 2014 tarihinde yapılan olağanüstü genel kurulda ise, geçen yıl yönetime gelen yeni yönetim, etik olmayan yöntemlerle topladığı üyelerin oyları ile doğal üyelerden bir kısmının (gastroenterolog olmayanlar) seçme haklarını alarak onları fahri üye yapmışlardır. Aldıkları karar hem yasal değil, hem

insanı değil, hem de meslek ve genel etiğe uygun değildir. Bu olağanüstü genel kurulun toplanması ve oy hakkına sahip insanların haklarının ellerinden alınması yaklaşan seçimi kazanmak için planlanmış ve gerçekleştirilmiştir.

Önemli olan tüzüğü işinize geldiği gibi gayri demokratik şekilde değiştirmek değil, önemli olan “Tabula rasa”yı uygun şekilde değiştirmektir. Kafalar değişmeyince göreceksiniz hiçbir şey değişmeyecektir. Ben tarih önünde soruyorum; “Değişmiyorsunuz çünkü yine aynı yanlışları yapıp, aynı oyunu oynuyorsunuz. Olağanüstü kongreye Ankara dışından gelenleri yine uçakla getirip, beş yıldız otelde ağırlayıp, yedirip içirdiniz mi? Bu konuda harcadığınız paranın kaynağını üyelerle bildirdiniz mi? Lütfen açıklayınız. Bu konuda anket yapmadınız, şöyle şöyle yapıyorum, etik buluyor musunuz?” diye.

Hepimiz isteriz ki Türk Gastroenteroloji Derneği etik ve yasal kurallar içinde çağcıl gönüllü bir kuruluş olarak çalışsın. TGD bilimsel açılımlı, kişilere çıkar sağlama amacı olmayan gönüllü bir kuruluştur. Bu nedenle TGD, gastroenterologların çalışma koşullarının iyileştirilmesi yanı sıra sürekli eğitimleri için de her türlü çabayı göstermelidir. Hekim hakları yanı sıra hasta hakları konusunda da üst düzeyde duyarlı olmalıdır. TGD, ülkemizde bilimin gelişmesi için, bilimsel araştırmaya ve araştırmacılara zemin hazırlamalıdır. Günümüzde güncel bilgilere ulaşmak elimizin içindedir, bu nedenle TGD gençlerin araştırma yapabileceği alt yapıya sahip araştırma merkezlerinin açılmasına öncülük etmelidir.

Açık ve net söylüyorum. Bugün elinizin altındaki binalar ve dergi sizin değil, sizden öncekilerin eseridir. O eserin neden yaratıldığını da söyleyeyim, yaratılmasaydı yüz yıl sonra gündeme gelirdi. Çünkü bazı zihniyetler yapmada değil yıkmada beceriklidir.

Gönüllü bir kuruluş olarak TGD’nin amacı hiçbir zaman para kazanmak olmamalıdır. Proje yapılır, kaynak yaratılır ve proje gerçekleştirilir. TGD’nin yaptığı kongreler ve yayınladığı dergi yöneticilerin değil üyelerin hizmetindedir. TGD’nin özel sektör anlayışıyla çalışarak ilaç firmalarına ve teknoloji firmalarına baskı yapması etik değildir. Dernek etik sınırları zorlarsa saygınlığı da zaman içinde azalır. Bu tablo hekimliğin de aşağılanmasına yol açar. TGD’nin en önemli görevi, ulusal kongrelerdeki bilimsel seviyenin düşüşüne nelerin sebep olduğunu araştırma yaparak ortaya koymaktır.

Muayenehaneler olmasa tıp fakülteleri hasta bulamaz anlayışını bırakın. Devlet üniversitelerini terk eden hocalarla ayakta duran özel üniversiteler hem kendilerine hem de Devlet üniversitelerine zarar vermektedirler. Üniversitelerin hastalığı 50 yıl önce tedavi edilseydi bugün dünyanın saygın ülkeleri arasında olurduk. Üniversite olmadan bilgi toplumuna geçilemiyor. Tam gün olmadan da üniversite sağlığına kavuşamıyor. Tam gün istenirse birkaç günde gerçekleştirilebilir. İstenmezse daha çok yıllar geçer. Tam gün nedir bilmiyorlar bilene de sormuyorlar. Temel amaç idare personelin değil üniversite hocalarının ve yardımcılarının tam gün çalışmasıdır. Yaratıcı güç onlardır. Mevcut uygulama tam gün değil, yar gündür. TGD bu konuda bir çalışma yaparak, görüşünü ortaya koyup toplumla paylaşmalıdır. Üniversiter yaşamın seviyesini yükseltmek ve araştırmacı kadroların oluşması için akademik kadroda yer alacakların temel bilimlerde master-doktora yapmasına fırsat verilmesinin yasal hale kavuşturulması için çalışma yapmak ta derneğimizin görevi olmalıdır. Dernek yurtiçi, yurtdışı master-doktora destek bursları vermemelidir. Üniversiteyi üniversite yapanı yeterince donanımlı hoca olduğu unutulmamalıdır. TGD artık ulusal kongreyi aile hekimliği, dâhiliyeci kongresine değil, araştırma ve sunu ağırlıklı kongreye dönüştürmelidir. Gastroenteroloji-Moleküler Biyoloji-Genetik, Gastroenteroloji-Proteomiks kongresi yapmak TGD’nin görevi içinde olmalıdır. Kongrenin amacının yeni bilgilerle yenilenme olduğu unutulmamalıdır. Bu bilgiler yarına dair olmalıdır.

Evet, kongremizin bundan böyle amacı araştırma, araştırmacının ve eğiticinin eğitimi olmalıdır. Dünya kongreleri gelişmiş ülkelerde araştırma ağırlıklı, geri kalmış ülkelerde ise düne dairdir. Klasik kongrelerin yerini artık internet kongreciliği almıştır. Bu konuda ön çalışma yapılarak üyelerle paylaşılması kaçınılmaz hale gelmiştir ya da gelecektir. Kongreler hekimlerin kendi imkânlarıyla katılabileceği şekilde planlanmalıdır. Kayıt ve konaklama ücretleri yüksek olmamalıdır.

TGD’nin en önemli görevlerinden biri de gastroenterolojide yan dalların oluşması için yasal başvuruda bulunmaktır. Tıp fakültesi ve eğitim hastanelerinde hastalık temelli uzmanlaşmanın önünün açılması için önderliği yine dernek yapmalıdır. Bana göre en öncelikli sorunumuz budur. TGD üniversitemizin tam gün olması, mali özerkliğini kazanması, özgürlüğüne kavuşması için yapılan her çalışmada en önde yer almalıdır. Üniversitemiz bazı çevrelerin baskısı altında inlemektedir. Bu inleme sesini hepimiz duymak zorundayız.

Yaratılanı İnsan Yapan İnsandır.

Prof. Dr. Ali ÖZDEN

İnsan kendini aydınlatarak özgürlüğünü kazandı.

Devletin dini olmaz bireyin dini olur.

Devletin de bireyin de bilimciliği olur.

İktidar özgür inanca, özgür bilime müdahale ederse hem kendisinin hem de ülkenin felaketine neden olur.

Devleti devlet yapan donanımlı, eğitilmiş insanlardır.

Devleti felakete sürükleyenler ise cehalettir.

Bu yazı büyük felaketi önlemek için kaleme alınmıştır.

İnsan kendisi için düşünmeye başlayarak aydınlanmanın ilk adımını atmıştır. Daha önce onun için başkası düşünüyor, onu başkası yönlendiriyor, onun geleceğine başkası karar veriyordu. O ne düşünebiliyor ne de karar verebiliyordu çünkü düşünmesine izin verilmiyordu. Ayrıca o güne dek biriken bilgiden de habersizdi. Donanımlı hale gelmediğinden aklını kullanıp karar da verememekteydi. Bu nedenle de sınırlarını zorlayıp aşamıyordu. Yüz yıllar içinde bilgi biriktikçe, bardaklar taşıkça dereler, ırmaklar oluştu. Bilgi yerinde duramaz hale gelince insanoğlunun zihninde hareketlenmelere yol açtı. Her şeyi unutsak da bardağı taşıranları, buzulları eritenleri, dağları aşanları unutmamalıyız. Sokrates, Platon, Aristoteles bardağı taşıranların, ilk suçlananların öncüleridir. Bilgi birikimi zamanla inanılmaz hızla artmaya başlayınca, ırmaklar okyanuslarla buluşunca bilgi de hızla dört bir yana yayılmaya ve uygun topraklarda kök salmaya başladı.

Roger Bacon (1214-1294)

John Wycliffe (1320-1384)

Bilgi birikimi nedeniyle olanları zapturapta almak imkânsızdı. Roger Bacon (1214-1294) bilimin ve deneyin vazgeçilmez olduğunu dile getiriverdi. Düşüncelerini özgürce ifade edenlerin başı da beladan kurtulmamıştır. John Wycliffe (1320-1384) ortaçağ karanlığında -papa'nın Deccal'in ta kendisi- olduğunu söyleyiverdi.

14.-15. yüzyılda feodal yapı yıkıldıkça, ekonomik yapı güçlendikçe şehir devletlerinin ortaya çıkması güçlü zengin sınıfların oluşmasına yol açmıştır. 15.-16. yüzyıl bilimin temellerinin atıldığı, aydınlığın kaldırım taşlarının döşendiği dönemdir. Bir taraftan coğrafik keşifler, diğer taraftan teknolojik gelişmeler düşünen Avrupa'da, dinde reformun, sosyal hayatta da Rönesans'ın yaratıcısı olmuştur.

Bu dönemin düşünürleri kendi sınırlarını aşarak özgürce aklını kullanmaktan korkmayan bilge kişilerdi. Bunlar Erasmus (1466-1536), Martin Luther (1483-1546), John Cal-

Erasmus (1466-1536)

Francis Bacon (1561-1626)

Rene Descartes (1595-1650)

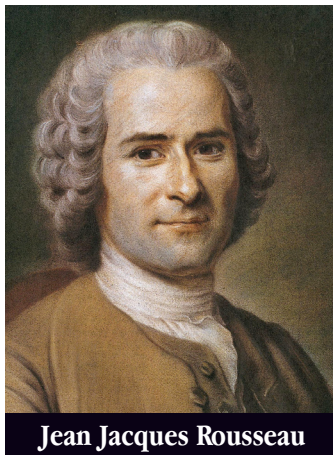
vin (1509-64), Zuringli (1484-1531), Kopernik (1473-1543), Montaigne (1533-1592), Galileo Galilei (1564-1642), Francis Bacon (1561-1626) idi. Bilginin güç olduğunu dile getiren Bacon bilgi arayışında gözlem ve deneyin olmazsa olmaz olduğunu söylemiştir. Bilim hızla gelişip yayılmaya başlayınca insanlar da akıllarını kullanarak açılmayan kapıları bir bir açmaya başladılar. Rene Descartes (1595-1650) “Je pense donc je suis” diyerek aklın kullanılmasının ve aydınlanmanın düğmesini çeviriverdi. Ortaçağ karanlığında ne düşünmek ne de akıllı kullanmak mümkün değildi. Bilgi; binlerce yıl içinde birikerek, zaman zaman da sıçramalar yaparak 17.-18. yüzyıla geldiğinde aydınlanmaya yol açarak bir evrim gerçekleştirmiş-

tir. Dogmalara, yasaklara, varsayımlara karşı, önyargılardan, saplantılardan sıyrılmış, özgürleşmede kararlı, düşünmeye, araştırmaya, akıl yürütmeye kararlı, insan merkezli, bilim-akıl eksenli anlayış toplumda yer etmeye başlamıştır. 18. yüzyıl aydınlanmayı yaratan bilim ve akıl çağıdır. İnsan, özgürce aklını kullanarak kendini ifade ettiği gibi, toplum için de önermelerde bulunmuştur.

Aydınlanma uzun bir sürecin sonunda evrim ve devrimdir. Bu süreçte emeği geçen Voltaire (1694-1778), Baron Montesquieu (1689-1765), John Locke (1632-1704), Jean Jacques Rousseau (1712-1778), Johann Wolfgang von Goethe (1749-

Voltaire (1694-1778)

**Jean Jacques Rousseau
(1712-1778)**

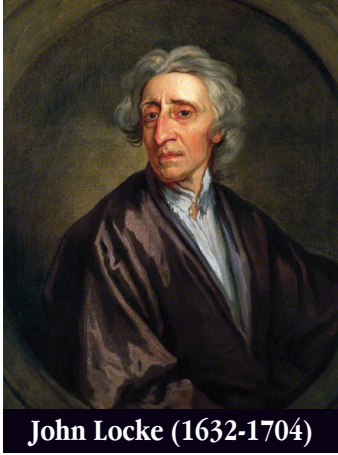
**Johann Wolfgang von
Goethe (1749-1832)**

Immanuel Kant (1724-1804)

1832), Immanuel Kant (1724-1804) yanı sıra daha bir sürü düşünür vardı. Aydınlanma çağında tanrı-din merkezli anlayışın yerini bilgi-akıl merkezli anlayış almıştır. Toplumsal yaşamın düzenlenmesi bilim-akıl öncülüğünde gerçekleştirilmiştir. Seküler anlayış aydınlanmanın gücü olmuştur. Aydınlan-

ma akıl yürütmekle doğru bilgilere ulaşılabilceğini, elde edilen bilgilerle de sorunlara çözüm üretilebileceğini göstermiştir. Aydınlanma özgürleşmenin de yolunu açtığı gibi bilim çağının da doğmasına zemin hazırlamıştır.

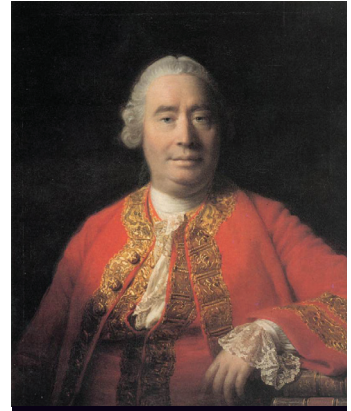
John Locke (1632-1704)

Aydınlanma ve akıl çağının öncüsü John Locke (29 Ağustos 1632-28 Ekim 1704) hakkında kısaca bahsederek aydınlanmanın önemini pekiştirmek istiyorum. Locke 17. yüzyılın en önemli düşünürlerinden biridir. Locke yükseköğrenimini Oxford Üniversitesi'nde tıp ve doğa bilimleri üzerine yapmıştır. Locke İngi-

liz aristokratlarından Shaftesbury'ye sekiz yıl özel doktorluk yapmıştır. Shaftesbury 1683'de Hollanda'ya kaçınca Locke da İngiltere'yi terk etmek zorunda kalır. İkinci İngiliz Devrimi başarıya ulaşınca 1689'da İngiltere'ye döner. Daha sonra ortaya çıkan olumsuzluklar nedeniyle Fransa'ya sığınır. Locke otoritenin her türlüşünden kurtulmak gerektiğini ve insan yaşamında yalnız aklın kılavuzluk edebileceğini gündeme taşıdı. O İngiliz, Amerikan, Fransız Devrimlerinin temellerini oluşturan öncül bir filozoftur. Locke; dünyevi, deneye dayalı, sistemli bir düşünce tarzını önemsemiştir. Dini dogmaların bu düşünce sisteminde yeri yoktur. Locke yaşam, mülkiyet, özgürlük haklarını olmazsa olmaz olarak kabul eder. Bu hakların da olmazsa olmazı adalet ve bağımsız yargıdır. Başkalarının özgürlüğüne zarar vermemek gerektiğini, özgürlüğün

"Bilim adamı bazı şeyleri, cahil ise her şeyi bilir"

başkalarının özgürlüğü ile sınırlı olduğunu ifade etmiştir. O yürütme ve yasamanın yanında bağımsız yargının zorunluluğunu 300 yıl önce savunmuştur. Yargıya da, yürütmeye de, yasamaya da yetkiyi toplumun verdiğini bu nedenle de üçünün de bir birinden bağımsız olmasının olmazsa olmaz olduğunu savunmuştur. Locke "zihin hiç bir idea barındırmayan bomboş bir yaprak olarak varsayılırsa, o zaman zihindeki tüm akıl ve bilginin kaynağı nedir?" diye sormakta ve yanıtını vermektedir. Locke'un yanıtı "deneyim"dir. Locke İngiliz ampirizm'inin (deneycilik) öncüsüdür. Locke de Aristoteles gibi insanın dünyaya geldiğinde zihninin boş bir levha (boş kâğıt, tabula rasa) gibi olduğunu kabul etmiştir. Daha sonra zihin deneyimle (tecrübe) dolar. İngiliz ampiristlerinden David Hume (1711-1775) da kişinin zihninin bomboş bir levhaya benzediğini, zamanla olgular, bilgiler ve kavramların, gözlemleme, deneyleme yoluyla zihinde yer aldığını ileri sürdü. Ampiristler doğuştan gelen hiçbir bilginin olmadığını ileri sürüp her şeyin sonradan öğrenildiğini bildirerek eğitimin olmazsa olmazlığını gösterdiler. Bireyin bilgisayarının (insanın beyni) verimli olması için sürekli güncellenerek yeni bilgilerin yanı sıra güncel programla da donanımlı hale getirilmesinin olmazsa olmaz olduğunu ortaya koydular. Güncel bilgilerle ve güncel programla donanımlı hale gelmeyen bilgisayarın sağlıklı çalışmasının mümkün olmadığı ortaya kondu.

David Hume (1711-1775)

Locke; "yönetim kendisine duyulan güveni sarsarsa değişebilir" der. İster kral ister parlamenter sistem olsun yürütme baskıcı hale gelirse, güç alternatif yönetimi sağlayacak gereken kişilere geçer. Vatandaş direnme hakkına sahiptir.

Doğuştan zihnin boş olması ve boş bir levhaya benzetilmesi (tabula rasa; orta çağda öğrenciler balmumu ile kaplı levhaları defter olarak kullanırlardı, sivri uçlu metalle yazı yazıp sonra da balmumunu düzleştirerek tekrar kullanırlardı.) gerçeği ile tanışmak durumundayız. Bu nedenle de eğitimin zorunlu, kaliteli ve yaşam boyu olması zorunluluğu, olmazsa olmaz

“Cahil olduğunu bilen veya yeterince okumuş olanla bir şey yapma olasılığı vardır. Cahil olduğunu bilmeyenle ve az okumuşla bir şey yapılamaz, çünkü bunlar yıkmayı bilirler.”

gerçeği ile karşı karşıyayız. Toplumsal olarak ta kendimizi güncellemek zorunda kaldığımız görülmektedir.

Toplumun birlikte mutlu olması, insanların birbirini sevmesi, sayması için “Tabula rasa”nın çağcıl eğitimle elde edilmiş bilgilerle donanımlı hale gelmesi olmazsa olmazdır. İnsanın doğal hakları olan; güvenli yaşam, özgür yaşam, çağcıl eğitim ve sağlık hizmeti alma hakları olmazsa olmazdır. Özgürlüğün olmadığı, yaşamın güvence altında olmadığı, eğitimin çağ dışı olduğu, sağlık hizmetlerinin yetersiz sunulduğu bir ülkede çağcıl donanımlara sahip insan yetiştirilemez.

Dünün yalanlarını bugün gerçek diye kabullenmek bilime de akla da terstir. Çünkü aydınlanma hem evrim hem de devrim karakterine sahip olduğundan engel tanımaz. Kimsenin gücü geleceği karartmaya yetmez. İnsanın üç yaşından ölene dek sürekli eğitimde kalması olmazsa olmazdır. Aydınlanmanın sonsuza kadar devam etmek zorunda olduğu unutulmamalıdır. Bir toplum sürekli olarak güncel bilgilerle yenilenmezse ayakta durması güçleşir.

Bugün dünyada yaşanan sorunların temel nedeni insanın doğal hakkı olan eğitimden mahrum edilmesidir. Geri kalmış ve gelişmekte olan ülkelerde insan zihni yalanla, dolanla, yanlışla, dogmalarla doldurulduğu için insanların bilgi ölçüm sistemleri doğru düzen çalışmamaktadır. Bu nedenle de tüm dünyada yönetimde, eğitimde önemli sorunlar yaşanmaktadır. Yönetimde yer alanların yeterince donanımlı olmamaları, bilgi, beceri yetersizlikleri toplumlarda ciddi sorunların yaşanmasına neden olmaktadır. Ehliyetsiz ve sağlıksız kişilerin yönetici kadrolarında yer alması büyük felaketlere de yol açabilmektedir. Bu nedenle özellikle devlet kurumlarında donanımlı ve ehliyetli kişilerin görevlendirilmesine özen gösterilmelidir. Üst düzey yöneticiler ruhsal ve bedensel sorunları yoksa, turnaklarıyla sürünerek geldikleri görevden alınmamalıdır. Devleti ayakta tutacak olanlar onlardır. İktidarla gelen siyasi kadrolara atananlar iktidarla gitmelidirler.

Günümüzde en önemli sorunlarından biri de yöneticilerin “Tabula rasa”sının yeterince güncelleştirilememiş olmasından dolayı yaşanan sıkıntılardır. Buna bir de ruhsal dengesiz-

likler eklenince her şey kâbusa dönüşmektedir. Bu nedenle üst düzey yöneticilerin periyodik olarak bilgi beceri güncellenme kontrolleri ve ruhsal kontrollerinin yapılması gerekir. Gerekli önlemler alınmazsa zihinsel felaketlerin yaşanması kaçınılmazdır. Yöneticilerde yaşanan “tabula rasa” sorunları nedeniyle tüm dünyada önemli acılar yaşanmaktadır. Ehliyetsiz adama araba verilirse elbette ki sonuç felaket olacaktır. Kişilerin yeterince aydınlanmaması nedeniyle kin, nefret, düşmanlık duyguları kolayca gelişmektedir.

Devlet varlığını devam ettirebilmek için sürekli kendini yenilemek zorundadır. Devleti ayakta tutacak olan akıldır. Bu nedenle devlet bilim-akıl yolundan çıkmamak mecburiyetindedir. Devlet yetersiz, yeteneksiz, donanımsız kişilerden kendini temizlemelidir. Devlet kendini koruyacak sistemleri de güncellemek durumundadır. Eğitimsiz toplumlarda devletin varlığını sürdürmesinde her zaman sıkıntı yaşanır. Bu nedenle devleti devlet yapan “bilime ve akla uygun eğitim sistemi”dir.

Aydınlanmanın en büyük hediyesi laik, demokratik sistemdir. Devletin dini olmaz, devlet halkın inançlarını istedikleri gibi yaşaması için gereken her şeyi yapar. Birey inancını özgürce yaşama hakkı vardır. Devlet tüm inançlara aynı mesafede yer alır. Devlet inançların siyasi ve maddi çıkarlar için kullanılmasına izin vermemelidir. İnanç sistemleri de devlete ve toplumsal yaşama müdahale etmemelidir. Devlet insanın mutluluğu için vardır. Birlikte mutlu yaşayabilmenin yolu da aydınlanmaktır.

Bir toplumda hukuk yoksa adalet de yoktur. Adalet yoksa o toplumda hiçbir şey yoktur. Bir toplumda hukuk adamlarının eğitimi çağcıl olarak verilemiyorsa orada hukuk sistemini yaşatmak çok zordur. Çünkü yeterince donanımlı hale gelmeyen hukukçular sistemi yıkmaya başlar. Bir şeyi yaşatmak zor olan, kolay olansa yıkmaktır. Demokrasinin olmazsa olmazı hukuktur, adalettir (Sine qua non). İnsan olmanın da olmazsa olmazı eğitimidir.

Eğitimi çağcıl olmayan bir toplumda ne sağlıklı bir inanç ne bilime saygı ne demokrasi ne de insana saygı gelişir.

Ülkemizde yaşanan bir “akıl tutulması” değil, kronik bir rahatsızlık olan “akıl durgunluğu sendromu”dur. Olay uzun bir süreçten beri yaşanmaktadır. Bilgisayar güncelleştirilip yeni programlarla da desteklenmediği için işlevini yerine getirememektedir. Bu nedenle yanlış yapmak ta kaçınılmaz oluyor. Akıl durgunluğu sendromunun en önemli nedeni aydınlanma sürecini yaşayamamaktır.

Düşünmek ayıp olmadığına göre insanın düşündüğünü ifade etmesi de en azından ayıp değildir. İnsan ne kadar kendini ifade ederse, ne kadar özgür olursa hem kendine hem de topluma o kadar az zarar verir.

İnsanların düşündüklerini dile getirmelerine hem destek

vermeliyiz hem de saygı göstermeliyiz. Tüm insanlar aynı gemide yolculuk yaptığına göre sorunları birlikte düşünmek ve çözmek durumundayız. İnsanoğlu şunu iyi bilmelidir. İnsanın insana ve doğaya ihtiyacı vardır. Birlikte olmanın olmazsa olmazı karşılıklı saygı ve sevgidir.

Gerçek manada özgür eğitim almamış insanın özgürleşmesi de mümkün değildir. Özgürleşmemiş insanın da kendini ve doğayı algılaması da kolay değildir. Sorun çözücü olarak her zaman karşımıza eğitim-bilim-akıl üçlüsü çıkacaktır. Eğitimde, özellikle mesleki eğitimde uzmanlaşma esas alınmalıdır. Tüm mesleklerde uzmanlaşma, araştırma sürekli aydınlanmanın olmazsa olmazıdır. İnsan doğada özgürce uyum içinde varlığını sürdürmek istiyorsa bilim ve akıl yolunda ilerlemelidir.

KAYNAKLAR

1. http://tr.wikipedia.org/wiki/John_Locke
2. http://tr.wikipedia.org/wiki/Tabula_rasa
3. http://tr.wikipedia.org/wiki/Aydınlanma_Çağı
4. http://dusundurensozler.blogspot.com/2008/07/aydinlanma-felsefesi-ve-siyasal_29.html
5. <http://www.teobilim.com/?pnum=292>
6. <http://www.dersimiz.com/guzel-sozler/Isik-ile-ilgili-ozlu-guzel-sozler-1.html>
7. <http://www.sevgimiz.net/aydinlanma-immanuel-kant>
8. <http://www.guzelsozlerin.com/aydinlanma-ile-ilgili-sozler.html>
9. http://evolution.berkeley.edu/evolibrary/article/history_09
10. <http://www.ucmp.berkeley.edu/history/lamarck.html>
11. http://en.wikipedia.org/wiki/Charles_Darwin
12. http://necsi.edu/projects/evolution/lamarck/lamarck_agreed.html
13. [http://necsi.edu/projects/evolution/lamarck/lamarck_lamarck.html](http://necsi.edu/projects/evolution/lamarck/lamarck/lamarck_lamarck.html)
14. http://necsi.edu/projects/evolution/lamarck/darwin/lamarck_darwin.html
15. http://necsi.edu/projects/evolution/lamarck/webelieve/lamarck_webelieve.html
16. http://en.wikipedia.org/wiki/Jean-Baptiste_Lamarck
17. http://en.wikipedia.org/wiki/Trofim_Lysenko
18. Vucinich Alexander. Darwin in Russian Thought. Berkeley: University of California Press, c1988 1988. <http://ark.cdlib.org/ark:/13030/ft5290063h/>
19. Langone John, Stutz Bruce, Gianopulos Andrea. Bilimin Serüveni. 2010, NTV Yayınları.
20. Lynch John, Mosley Michael. Bilimin Öyküsü Güç Kanıt ve Tutku. 2012, İş Bankası Kültür Yayınları.
21. Osborne Richard. Felsefe; Yeni Başlayanlar İçin. 2006, Nokta Kitap.
22. Law Stephen. Büyük Filozoflar: Tarihteki Büyük Düşünürlerin Yaşamları ve Fikirleri. 2012, İnkılap Kitabevi.
23. Mason Stephen F. Bilimler Tarihi. 2013. Türk Tarih Kurumu Yayınevi.
24. Rinaldi Gian Marco. The 2002 Report on Dmitry A. Kuznetsov is in two Parts: Part I: The imaginary scientist. (A biography of Kuznetsov up to 2001.) Part II: The Kuznetsov dossier. (The evidence of scientific fraud in papers from). The original Report was published in Italian in 2002. <http://sindone.weebly.com/kuznetsov-special.html>

JOHANN VOLFGANG VON GOETHE
(1749-1832)

Yüz çeşit şeyi yarım bilmektense bir şeyi tam bilip uygulamak insanı daha iyi yetiştirir.